

**SØR-TRØNDELAG
BONDELAG**

Sør-Trøndelag Arbeiderparti
Postboks 817
7408 TRONDHEIM

Vår saksbehandler
Berit Sølberg og Jon Gisle Vikan
+47 73 84 24 95

Vår dato
21.08.2015
Deres dato

Vår referanse
14/01079-12
Deres referanse

Innspill til landbrukspolitisk manifest Sør-Trøndelag Arbeiderparti

Vi viser til initiativet fra Arbeiderpartiet i Sør-Trøndelag om et landbrukspolitisk manifest.

Dette synes Sør-Trøndelag Bondelag er et meget bra initiativ og vi vil gjerne komme med konstruktive innspill og være med i prosessen av utforming mtp felles underskrift. Vi forutsetter at manifestet hviler på de fire grunnpilarene i norsk landbrukspolitikk:

- Markedsregulering (dagens arbeids- og oppgavefordeling)
- Importvernet
- Juridiske virkemidler (deriblant Konesjonsloven, Odelsloven, lover og forskrifter)
- Økonomiske virkemidler (Jordbruksavtalen, forhandlingssystemet)

Beskrivelse av landbruket i Trøndelag

Landbruksnæringa har stor betydning for Trøndelag og sysselsetter ca 6,5 prosent av samlet sysselsetting, i tillegg kommer betydelige ringvirkninger. Innbefattet ringvirkningene er sysselsettingen i landbruket beregnet til ca 11,4 prosent i Trøndelag.

Landbruket i Trøndelag er en offensiv næring som satser på forskning og kompetanse. Landbruket i Trøndelag har ressursgrunnlag til å bidra med økt matproduksjon ut over det nasjonale målet på 20 prosent i perioden 2010 - 2030. Antallet gårdsbruk som legges ned er flatet ut de siste fem årene, og vi har fått større enheter der de aktive brukene driver jorda til de nedlagte brukene.

Primærproduksjonen, med melk som viktigste næring, står for hoveddelen av inntektene og verdiskapingen i landbruket. Over halvparten av årsverkene i landbruket i Trøndelag utføres i melkeproduksjonen. Melkeproduksjonen står alene for 55 og 65 prosent av sysselsettinga i landbruket i Nord-og Sør-Trøndelag.

Landbruksproduksjonen er svært omfattende i forhold til befolkningsgrunnlaget i Trøndelag. Hele 36,1 prosent av slaktekyllingproduksjonen og 21 prosent av

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:

Kongensgt. 30
7012 TRONDHEIM
Sør-Trøndelag Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:

Kongens gate 30
7012 TRONDHEIM
Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:

73842490

Bankkonto:

8101.05.12891
Bankkonto: 8101.05. 91392

E-postadresse:

sor.trondelag@bondelaget.no

Internett:

<http://www.bondelaget.no/sortrondelag/>

melkeproduksjonen foregår i Trøndelag, mens befolkningen utgjør 8,7 prosent av landets befolkning.

Siden 2000 har Trøndelags relative andel av kylling-, korn- og verpehønsproduksjon økt, mens grønnsaks-, potet og svineproduksjon har hatt en svak nedgang.

Andre sentrale utviklingstrekk de siste 10 årene er en økende grad av spesialisering, og i den sammenheng satser mange på økt effektivisering og utnytting av stordriftsfordeler. Det er også et økende omfang av ulike former for tjenesteproduksjon og nye næringer knyttet til gårdens ressurser.

4,3 prosent av det samlede landarealet i Trøndelag er dyrket mark.

Følgende punkter er svært viktige for Sør-Trøndelag Bondelag i et landbruksmanifest for fylket:

- **Mål om økt bærekraftig matproduksjon i takt med befolkningsutvikling.**
 - Mål for Trøndelag er 30 prosent økt matproduksjon i tidsrommet 2010 – 2030. For hele landet er målet 20 prosent (St.meld 9, 2011-2012).
 - Matproduksjonen skal foregå på minst 85 prosent norske fôr-ressurser (mål vedtatt av årsmøtet i Norges Bondelag 2015). Trøndelagsfylkene har store ressurser i matjord/dyrket jord og beiteressurser i utmark og fjell.
 - Beitenæringa, bondens kompetanse og jordvern er viktig for å kunne nå målene om økt matproduksjon.
- **Vern og utvikling av produksjonsarealene**
 - Arbeide for å finne løsninger som bevarer/verner dyrket jord/matproduksjonsgrunnlaget ved utbygging til veier, jernbane, flyplasser, boliger, industri, handel og offentlige formål.
 - Bevaring og utvikling av beitearealene i dalbygder, på fjellet og langs kysten
 - Legge til rette for dyrking av ny matjord
- **Forvaltning av rovdyr som sikrer dyrevelferden til husdyr /beitedyr:**
 - Beholde en klar sonedeling i utmark (mtp todelt målsetting i rovviltforliket) og muligheter for effektivt uttak av rovdyr ved skade/forebygge skade. Innmark skal være prioritert husdyr og kan ikke regnes som yngelområder for rovdyr. Beitebruken er viktig for å hindre gjengroing og for å ivareta artsmangfoldet i norsk utmark. Et av våre beste beiteområder ligger i Forolhogna nasjonalpark og vi har som mål at dette området blir prioritert beiteområde og ikke yngleområde for jerv.
 - Det må sikres tilstrekkelig med FKT-midler (til gjerder, teknologi, tilsyn, gode skadefellingslag). Hva med å prøve ut elektronisk merking av rovdyra? Da kan staten overvåke rovdyra og varsle bonden/ta ut rovdyr som tar husdyr eller er i områder med mye husdyr. Det vil være mer

Vår dato
21.08.2015

Vår referanse
14/01079-12

effektivt og lønnsomt å gjete rovdyra elektronisk enn å gjete elektronisk den store mengden husdyr vi har.

- Det må jobbes for å få på plass nasjonale bestandsmål for kongeørn og en forvaltning av denne.
- **Bidra til å sikre bonden god og nødvendig kompetanse:**
 - Videreutvikle Skjetlein videregående skole og Skjetlein grønt kompetansesenter slik at vi sikrer gode og fremtidsrettede utdanningsmuligheter innen landbruk mtp teknologi, bærekraft, næringsutvikling og klimatiltak.
- **Bidra til trygg mat og sikring av den unike helsesituasjonen i norsk og trøndersk husdyrproduksjon.**
 - Sikre og utvikle nasjonale standarder for helse, miljø og dyrevelferd.
 - Sikre god beredskap ved alvorlige hendelser, kriser og dyresykdommer.
- **Trøndelag skal ha ei ny matmelding.**
 - Videreføre og revidere/oppdatere Trøndersk landbruksmelding og lage ei matmelding for Trøndelag (blå og grønn sektor).
- **Videreutvikle det unike samarbeidet på landbruk mellom fylkeskommune, regional stat og landbruksnæringa i Trøndelag.** Fellesskapstanken står sterkt i Trøndelag og er blitt en suksess for utvikling av landbruket i regionen.
- **Arbeide for at landbruket skal være en del av klimaløsningen, gjennomføre kartlegging av mulige tiltak, gjennomføre FoU på området.**
 - Et interessant tiltak kan være å arbeide for at Trøndelag kan bli prøveregion for transport i primærnæringa basert på biodrivstoff og minst mulig/tilnærmet ingen utslipp av klimagasser.

Andre viktige områder for Sør-Trøndelag Bondelag i trøndersk landbruk:

- Rekruttering til landbruksnæringa
 - Gode opplæringsmuligheter og møteplasser for unge og blivende bønder.
- Arbeide for at Inn på tunet-næringa er en viktig bidragsyter til tjenesteproduksjon innen skole og omsorg (barnevern, eldre, rus, psykisk syke, psykisk utviklingshemmede, arbeidslivstrening).
- Arbeide for at Trøndelag er og forblir lokalmatens ”Mekka” - ”Best i landet” på lokalmat.
- Bidra til utvikling av nye næringer i landbruket.

Vår dato	Vår referanse
21.08.2015	14/01079-12

- Ved ei eventuell sammenslåing av fylkeskommunene i Trøndelag må det bygges opp ei god landbruksforvaltning i den nye fylkeskommunen.
- Inngå et tettere og systematisk samarbeid med landbruksorganisasjonene og fagbevegelsen for å utvikle landbrukspolitikken på områder som klima, mat og helse, bioøkonomi, urbant landbruk, rovdyr og beitebruk, entreprenørskap og næringsutvikling og for å påvirke nasjonal landbrukspolitikk.
- Bidra til å utvikle næringsmiddelindustrien i Trøndelag
 - Sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft
 - Sikre tilgang på nødvendige råstoff fra landbruket
 - Gjennom tett samarbeid mellom det offentlige og næringa bidra til å utvikle kvalitetsmessig og økonomisk konkurransedyktig produksjon og foredling.
 - Gode veier og effektive transportsystemer

Sør-Trøndelag Bondelag ønsker dere lykke til med valget og ser fram til videre samarbeid for landbruket i Trøndelag.

Med vennlig hilsen
Lars Morten Rosmo
Fylkesleder i Sør-Trøndelag Bondelag

Elektronisk godkjent, uten underskrift